

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Herma[n]ni buschij pasiphili Ser||mo: Colonie in celebri
Synodo ad cleru[m] dictus: conti||ne[n]s accurata[m]
exhortatione[m]: ad studiu[m] sacre scripture**

Busche, Hermann von dem

[Köln], [1509]

VD16 B 9946

De celestiu[m] et eternoru[m] bono[rum] pro missio[n]e. Caput. ij.

urn:nbn:de:hbz:466:1-31464

cāq; medicinā ignorātes. Nō sint igit̄ speculatores ceci sacerdo
res: nō sint lucerne caligātes absq; lumie. Lucerna em̄ si sup can
delabrū posita: nō luceret his: q̄ sunt in domo: idigna sane videre
tur: q̄ ponere ē ibidē. S; digna magis: q̄ p̄tinuo frangeret̄. De
minerit̄ igit̄ sacerdotes: z p̄cipue maiores illi: q̄ p̄sunt: vt habeāt
oleū scripturarū: qd̄ luceat his q̄ sunt in familia dñi: ne forte gra
uiter irat̄ aliquñ dñs: arreptos de cādelabro: hoc ē: ex alta ista: et
sublimi dignitatē specula (ad quā ipudēter subreperūt) p̄cipites
affligat eos ad terrā mortuoz: q̄s erat factur⁹ heredes: habitato
resq; terre viuetiū. Formidēt inq;: hāc ne p̄tingat qñq; ipsos au
dire horrēdā exprobrationē. Lac p̄sumitis: z lana vos tegit̄: z qd̄
crassuz ē interficit̄: z oues meas nō pascitis. Qd̄ infirmatū ē: nō
cōfortatis: qd̄ egrotat: nō corrobortatis: qd̄ p̄ritū ē: nō colligat̄
qd̄ errat: nō reuocatis: qd̄ perit: nō inq̄ritis: sed insup qd̄ forte ē:
cōficitis: itaq; oues mee late errāt z disp̄gunt̄. **U**iuo ego inquit
dñs: z inq̄rā oues meas de manib; v̄ris. **V**idete iā (si vacat) v̄trū
istis pastorib; leuiter denūciat̄ iudiciū: a sic dicēte. **U**iuo ego: et
inq̄rā. hec testificatio vite (vt inq̄t Augustin⁹) tanq; iuratio que
dā dei ē. Quare si sapiūt: nō p̄tēnant q̄si leue: qd̄ tā serio sibi p̄di
ctū intelligunt. **N**ec ad eos tm̄: q̄ nūc vulgo pastores noīant̄: et
in vna tm̄ aliq̄ parochia reb; diuinis opant̄. hec iā loq̄mur: **I**p
sos etiā (q̄ forsā putant: nihil opus sibi esse isto lumine: qd̄ plebi
luceat) opulētos z purpuratos **L**anonicos: **D**ecanos: **P**reposit
tos: sed qd̄ attinet p̄censere noīatim multos: ipsa religionis capi
ta ep̄os vna hic sacerdotis: pastorisq; appellatiōe p̄plector. **N**az
quos alios errātes: magis sequit̄ vulgus: q̄ quos: vt p̄latos: du
cesq; eccliarū intuet̄. **S**ūt ergo z ipsi (nisi nolūt intelligere) etiā
lucerne: supra cādelabrū posite ad hoc: vt luceāt. **Q**d̄ si mō nō fe
cerit: metuāt p̄tinuo: ne frāgant̄. **S**int igit̄ vasa sancta: vasa mū
da: q̄lia decet esse vasa ecclie: q̄ v̄triq; illos pascit: cui⁹ v̄triq; lacte:
et lana ferociūt: ne exacerbat⁹ om̄ipotēs de⁹: in cuius manus
horrendū est incidere: tanq; vas figuli cōfringat eos. **E**t qd̄ ali
ud ipsi sunt in manu p̄potentis dei: q̄ lutū molle in manu figuli.

Ut igit̄ sanctificent̄: vt luceāt: cōparent sibi nō aurū: cuius terre
De celestīū na: nec duratura possessio est: sed oleū illius lucerne: que inq̄t **A**c
et eternoū cipite disciplinā meā: z non pecuniā: doctrinā magis: q̄ aurū eli
bonoz pro gite. **S**icut humana: z diuina: vnde p̄fectius discant̄: q̄ ex sacra
miliōe. **L**a scriptura: nihil est amplius. **I**ta vnde audiam⁹ beatā z eternam
put. ij. vitam: nobis certo z constanter p̄mitti: p̄ter q̄: ex diuinis bisce

oculis: nullū aliud preterea scripture genus inuenit. Nec no-
bis in Esaiā dicit. Oculis non vidit deus absq; te: q̄ preparasti
expectantib; te. Que verba Paulus ad Corinthios repetens:
scriptū est inquit: q̄ oculus nō vidit: nec auris audiuit: nec in cor
hominis ascēdit q̄ preparauit deus diligentib; illū: Et in sancto eu-
angelio: saluator noster: ip̄e suis discipulis: hoc est: omnib; se in ve-
ritate diligentib; dicit. Copiosa est merces vestra in celis (multi ex
sententia sua: hic aurum mallent: pro nihilo habētes terram desi-
derabilem) idem alibi: in eodem euangelio: pollicet futurū: quā-
do iusti: deteris omnib; tunc lachrymis ab oculis ipsorum: au-
diant securi: et leti vocem hāc. Venite benedicti patris mei: pos-
sидete paratū vobis regnū: a cōstitutione mundi. Quid pmissio
ne hac grandius: Quid felicius: qua quū passum in scriptura sa-
cra: efficacissime: et blādissime recreemur. Verito igitur cū Da-
uid delectaremur in testimonijs eius: sicut in omnib; diuitijs: et co-
gitando: agendoq; huc tenderem;: Huc curriculo curreremus.
Agri: pecunie: honoris: quarū rerū inmodica inter mortales ar-
det ambitio: cupiditate calcata. Huc toto impetu ferremur: hic
flere: hinc suspirare: hinc gestire: hinc letari deberem;. Et testi-
monia hec diuinorū voluminū: desiderabilia sup̄ aurū et lapidem
preciosum: multū dulciora sup̄ mel et fauū: semp̄ sub oculis retinere
mus: semp̄ legēdo: psallendo: meditādo voluerem;. Hinc vota
nostra suspēderem;: hinc cogitationes nostras erigeremus: hinc
mētes nostras excitarem;. ad hāc vnā future beatitudinis spem
totis aīe nostre viscerib; cōuerteremur: qua excepta: nulla homi-
ni spes ē reliqua. Nā spes que videt: ea quidē spes nō ē. Quo ma-
gis miror: tanta sollicitudine: nihilomin; adhuc emere terrena p̄-
dia: etiā nunc ipsos religiosos. Olim vēdebant hec: qui seculo re-
nūciabant: sed inter rerū temporalium hūmōi negotiatores: hi ad
primos fere ordines nunc recurrerunt. Ergo etiam (vt quis for-
tasse non falso coniectauerit) quū plurimas et latissimas: in cir-
cuitu possessiones: nō sine obliuione interim (vt vereor) et in me-
moratione beneficiorū dei p̄pauerunt: quū domū domui p̄iunge-
rūt: et agrum agro copulauerunt vsq; ad terminū loci: quasi soli
in medio terre habitaturi: sepe dispensatione diuina: nec opi-
porē: longisq; molestijs (ne dicam sordibus) acquisita: breui mo-
mento: veluti quedam rapida procelle tempestas tollit: neq; euer-
tit. Quot creditis isto modo: locupletissima olim monasteria:

ad aridū: et vix respōdentē necessitati victū redacta: Quasi euiden-
tissime: p̄ has fortunarū vices: et erūnarū recursus: arguēte deo:
ac dicēte ipsis religiosīs monachis Habētes victū et amictū his
cōtenti sitis. Si autē hūc finē mihi p̄teritis: et terrenas vobis di-
uitias: susq; deq; cumulatis: ecce ego vicissim sup̄ vos bellum et
gladiū: q̄ rursus oīa inuitis extorq̄at: inducā. Et quorū tū scī vi-
ri: hec terrena: tā sollicitē abiūt: Que si cant p̄ oīm gētiū memori-
am: p̄ oīa exēpla historiarū: inueniēt semp̄ oīm maloz: et p̄ turba-
tionū causam suis dñis extitisse. Quorū ergo aduersus p̄siliū dñi
saluatoris (viciq; recte et salubriter p̄sulētis) temere adhuc appe-
tūt istā māmonā iniquitatis: q̄ridie turbantē: interpellātēq; ocium
(cui se p̄secrauerūt) dñice pacis Mira res Nemo nūc ferme Ab-
bas: nemo Archimādrīta: bñ censet p̄fuisse suo p̄uētui: nisi q̄ no-
uos reditus: et noua latifundia p̄orib; adiecerit: nec (q̄ad vixit) ac-
q̄rendi voto finē fecerit. Non possum silētio h̄ tegere: q̄d mihi in
quodā religiosoz cetū Quorū nō haberēt apud se sacrarū l̄farum
scholas interrogāti: ab vno eoz: ad loquēdū patiore inter ipsos:
aliquā r̄sum adhuc recordor. Nobis inq̄t p̄optandū ē: habere tē-
porales poti⁹: q̄s l̄ratos. Sed nōne L̄hs in euāge. dixit t̄pales
esse: in q̄b; verbū dei radices nō agat: et p̄pterea p̄tinuo arefcat.
Esse autē monachū: et simul t̄palē: q̄d hoc aliud esse putē: q̄s eūde;
neq; frigidū: neq; calidū esse: de q̄ in Apoē. Joānis. capite. iij. sic
scribit. Scio opa tua: q̄z neq; frigid⁹ es: neq; calidus: Utinā fri-
gidus eēs: aut calidus: s; q̄z tepidus es: et nec frigid⁹: nec calidus
incipiā te enomere ex ore meo. Qui h; aures audiēdi audiat Do-
nachi fere quū terrenis possessionib; abūdauerint: felices se et be-
atos iā ducūt. Sed tūcāt ne tūc vel maxime: et ceci: et nudi: cor-
rā summo illo: et eq̄ssimo oīm estimatore: ac iudice dephendātur.
Audiam⁹ hic oro vos q̄d Hiero. ad Hieporianū monasticā vitāz
p̄fessum scribat. Obsecro te inq̄t: et repetēs iterū: iterūq; monebo
ne officii clericat⁹ gen⁹ antiq̄ militie putes. i. ne lucra seculi in
L̄bī q̄ras militie: ne plus habeas: q̄s q̄n cleric⁹ esse cepisti: et di-
catur tibi clerici eoz nō p̄derūt eis Nonnulli em̄ sunt ditiores mo-
nachi: q̄s fuerāt seculares: q̄ possidēt opes: sub ch̄zo paupe: quas
sub locuplete: et fallace diabolo nō habuerūt: vt suspiciat eos ec-
clesia diuites: q̄s mūdus tenuit ante mēdicos. hucusq; ad p̄buz
Hiero. Et certe n̄ri t̄pis ch̄rianoz mores (absq; inuidia vero) si
cū p̄scis illis p̄ferant: p̄fecto lōge excidim⁹ ab illoz viuēdi p̄tinen-
tia. Pro se mihi q̄sq; acriter rogo intēdat animū: q̄ vita: q̄ mores

fuerint per quos viros: at quib⁹ artib⁹. res chꝛiana et euangelij
maiestas primū p vniuersuz terrarū orbē pagata ē: labēte deide
paulatim disciplina: secū cogitet vt sensim qz partū illud. et p oīa
pene mundi regna auctū Lbꝛi iperū magis. magisqz dilapsus sit
pmo amissim⁹ Aþhricā. deide tota moꝛasia sarracenis ⁊ thurcis
cessimus. postremo etiaz maiore. ⁊ nobilioꝛe pte Europe adēpta
vix in angusto ei⁹ angulo herem⁹: Adeo pꝛfecimus p diuitias no
stras. Perseuerem⁹ mō (vt instituim⁹) amare diuitias. nec vn /
q̄ interiz vel raro q̄ timorē dei docēt ꝓsulere scripturas. ⁊ aliqñ
(vt timēdū) oīa que hacten⁹ salua nobis manserūt. in ꝓceps da /
binus. Olī pmo loco cōtinentiam. velut singulare fundamentū
quoddā in aio collocabāt chꝛiani (ecclesiastici ꝓcipue) atqz ita
demum reliquas super hanc. ꝓgebāt edificare virtutes. Scri /
bit autem philo iudeus (vt Eusebius. ⁊ Hierony. meminerūt)
in libello: quem de vita theoretica attulauit. apd ecclesiam alexā.
drinā tā arctam vite continentiam ipsos chꝛianos seruasse olim
suis temporibus: vt totum diei spacium: in sacrarum sedula lecti /
one scripturarum insumētes numq̄ añ solis occasuz cibuz cepe /
rint (tam honestū testimoniū habuimus tūc etiā ab hoīe. q̄ foris
erat) q̄sdā vero post triduū. ad cōmunionē refectionis: ob dulce
dinē sacri studij vix venisse refert. immo etiam (quod iam forte vi
debitur vix vllam veri speciem habere nꝛis hominib⁹) non nul /
los ī ꝓfundioꝛe itelligētia sacroz volūinū ꝓsantes. tāqz copiosis
dapib⁹ auide ibiātes expleri neq̄sse. ⁊ ꝓtuēdo adeo acriter īflāma
tos: vt nec quarto iam. nec q̄nto sꝛ sexto demū die: nō tā desidera
tū. q̄ necessariū corꝓi cibū indulserint. De⁹ me⁹. q̄ suavis illis
fuit spirit⁹ tu⁹. ⁊ q̄ oīo fere nihil eo nꝛm nūc palatuz excitat nos
nūc (si tñ phas ē vera ploq̄) Lepolle. vꝛ alicui⁹ alteri⁹ rabule fo
rēsis: de solo pane lucrādo garrient⁹: cautelas: aut (si demus co
gnata vocabula reb⁹) interdū meras imposturas: studiosi⁹ legi /
m⁹: q̄ diuinas traditiōes e q̄bus ꝓinde atqz e fonte scō: sal⁹ aīa /
rū: nectar eterne vite haurif: qd tēpus ꝓsci illi fideles animi (vix
habitis vite necessarijs) ī ꝓscrutāda volūitate diuina exscꝓtur⁹ ca
nonic⁹: totū deputabāt: id contra: nos pene totū (de ꝓmessatōi
bus. ⁊ potationibus nꝛis taceo) serēdis litib⁹: ambiēdisqz tribu
nalibus terim⁹. Quis aut nescit: nunc ex sacerdotibus: complu
res ī ordinez semetipfos ꝓcuratorum redigere: et in iudicij pa
laz: vulgo inspectante: multa digna: indigna facere et pati: cursi
tare totos dies in plateis cum grandi falce libellorum de iudice

vno: ad alium: et vbi ventum fuerit ad aleam cause vociferari
conuiciari: mordere: et morderi. Quū tñ Justinianus scripserit
in Codice suo titulo. de epis et clericis Absurdū clericis esse: im/
mo vero obprobriū: si peritos tñ se velint ostendere disceptatio
nū forensiū Sed qz mihi rñderi posset illa cōstitutō: seculari iu/
dicij: nō ecclesiastici pcurationē. sacerdotibz interdicti adeo mis/
sum facim? Justinianū. et audiamus Paulū aplm: qd scribat Co/
rinthijs Jā qdē inqt Dimino delictū ē in vobis. quidicia habe/
tis int vos: Quare nō magis iniuriā accipitis: Quare nō magis
fraudē patimini: Folebat ille Corinthios int se se iudicijs cōtē/
dere: adeo vt mallet etiā iuriā ipsos accipere. fraudē pati qz pte/
dere **M**ulto ergo min? tulissz ille p̄biterum: ūamem operam q̄
tidie litigatoribus in iudicijs venditantē: et sacerdotale uerecun/
diā: p obuiō q̄stu: velut publice prostituentē **O** qz exacte ad vn/
guē: ille sanct? dñi discipul? hñoi dedecoz causas intelligebat
qui clerum instruens per eplam dixit Unde bella et lites i vobis:
Fōne ex p̄cupiscētijs vestris: que militāt in mēbris vestris: Si
ne dubio ex concupiscentijs nostris: ista velut ex radice vna fruti/
cant Unde .n. sacerdoti ista indignitas. volenti tēperare suis cu/
piditatibus: Adeo nihil nobis metipis indignū iudicam? **U**n/
de modo vllum speretur lucrū: Quid non mortalia pectora cogz
Auri sacra fames: **A**sperior aliquibus fortasse videoz Sed date
veniam queso hanc mihi modo Non ego profecto is sum. admo/
to qui tēperet omnia fumo: neqz possum (quod dicitur) parietez
linire lapsantē. **H**iroz si nōdū nob inotuit via christi: si nec h̄ q̄
dem audiuim? qz nō ē lata et spaciōsa: s; arcta et angusta via: q̄ du/
cit ad vitā: Et nos ergo intrem? p portā angustā: relinqm? p̄u/
tibz latitudinē: **I**n edicis mōtiū speculis habitem?: nō in latitudi/
ne cāpoz **I**n cāpo iustus Abel occiditur: Quare vehementer ti/
mendum est: ne quisqz descendens de montibz iusticie dei: et latitu/
dines: facultatesqz voluptatis carnalis eligens: a diabolo iminē/
te: et supplātante trucidetur **H**eu mihi: qz paucos hec mea verba
mouēt: Et fortasse nō desunt q̄ ridet iam: non taz qz sunt adeo ri/
dēda hec: qz qz ego ipis videoz min? idone? a q̄ ista audiāt: vt pu/
ta qui nullos magnarū disciplinarū titulos: nec supbas dignita/
tū fimbrias oñdētē: nemo sane nisi aut doctor creat?: aut cleric?
fortunat?: scire nūc aliqd creditur **Q**uum tñ sit ad stipulante ve/
teri prouerbio: **S**epe etiam et olitor: valde oportuna loqu/
tus **A**t eam (q̄ abrogatur mihi homūcioni) auctoritatem ven

dicet ab illis ipsa sibi veritas: quae utique nihil molitur inepte. Quam con-
stat dixisse: quod persuadere valde difficile est (praesertim hoc tempore)
ecclesiasticis. Accipite disciplinam meam: et non pecuniam: doctrinam magis
quam aurum eligitur: De consolatione sacre scripture: quam utique inter eius
utilitates non postremam ducere oportet: dicere hactenus distuli: quae
illa sermoneis nostri ultimam locum occupas: uniuersos nos: non sine quam
tularumque consolatione hinc dimitteret. Erit ea sane ingens: et quae possit
omnes sollicitudinis: ac meroris terreni vim penitus tollere: non tam
meis tamen verbis (quae minus nihilo possunt) quam sua ipsius celesti
fortitudo: etque efficacia. Est enim (ut ego plane experior) quae quiescunt huc
me: velut ex alto: in portum refero) incredibilis quaedam energia in hac sa-
cra lectione: in nulli profecto: secularium sapientium libris quae unquam euoluerit
mibi propterea. Adeo profecto docet: adeo salubritate afficit atque delectat: a
deo potest flecti atque persuadere. Sicut illa praecipit nos celestibus infor-
met: siue exemplis opido quam fidelibus: nos excitet atque confirmet. Scri-
pserunt gentiles philosophi omnium egritudinum fere proprias separatim consolationes.
Ut de paupertate de vita inhonorata: et gloria: de exilio de interitu
prope de seruitute: de debilitate: de cecitate: et de omni casu. in quibus nomen
poni solent calamitatis: easque in singulas (ut ait Tullius) scholas. et figur-
los libros dispartierunt. De tamen: quoniam eloquentia etiam: nec solum sapientia
seculari nitebantur: vix vlli ad eleuandas animorum perturbaciones unquam op-
tulare stetit. Nam plerique omnes isti philosophi: in aliorum miseris consolationibus forti-
tuli tamen fuerunt. idem postea cum fortuna mutata: in ipsos impetum conuer-
tuntur: mollissimi atque fractissimi inueniuntur. Nonne Cicero: homo sine con-
trouersia: excellenti ingenio et natura praeditus: quique omnium doctrinarum
iam inde ab initio etatis studiosissimus fuerat: omniaque quae a sa-
pientissimis istorum: ad bene beatumque viuendum tradita essent: sum-
mo studio curaque didicerat. ob unius filiole obitum: adeo egritu-
dini et languori se dedit: ut omnino Ciceronem se esse oblitum fuisse
videri potuerit. Adeo in eo consolando omnes non aliorum modo:
verum etiam proprie sui ipsius rationes inefficaces atque inanes appa-
ruerunt. Quare frustra ex huiusmodi monumentis sapientum
remedium in luctu: aut egritudine quis perierit: cui sacra lectio.
hanc operam adita: atque consulta non tulerit: Neque eius hoc
proprium esse solummodo iudicamus: in abducendo a tristitia a-
nimo: ut plus possit: quam philosophorum omnium: aut orato-
rum sententiae. Sed in sanandis quoque reliquis quibuscumque vi-
tiis: componendisque affectibus illi ineffabilem quandam vim at-
que potentiam superesse certissimum est. Quam eandem scripta

De consola-
tione sacre
scripture
Caput
tertium
et ultimum